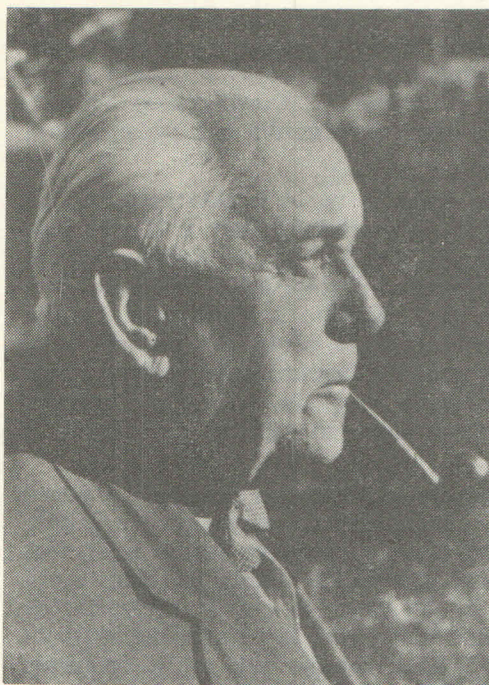

AKADEMIK PROF. DR IVO PEVALEK (1893—1967)

(In memoriam)

Devetog januara 1967. god. umro je nakon duge bolesti akad. dr Ivo Pevalek, redovni profesor Šumarskog fakulteta u Zagrebu.

Rođen je 8. maja 1893. god u Novigradu Padravskom. Odra stao je i školovao se u Zagrebu, gdje je završio osnovnu školu i klasičnu gimnaziju (1913). Kako je još u najranijoj mladosti bio zanesen prirodnim znanostima i volio prirodu, odlučio je da svoj životni put posveti scientii anabilis — botanici. U vremenu od 1913 — 1917. je student na Filozofskom fakultetu (Mudroslovni fak.) u Zagrebu. Krajem 1916. god. postaje pomoćnik (demonstrator) u Botaničko—fiziološkom zavodu Filozofskog fakulteta. Iza apsolutorija promoviran je na akademski ste-

pen doktora filozofije (1917) na osnovu disertacione radnje: »Prilog poznavanju alga Hrvatske«. U aprilu 1918. god. diplomirao na Filozofskom fakultetu iz prirodopisa i geografije. Iste godine je imenovan za namješnog srednjoškolskog učitelja i dodijeljen na rad Botaničko—fiziološkom zavodu Filozofskog fakulteta u svojstvu pristava. Veniam docendi na Filozofskom fakultetu dobija 1923. god. nakon provedenog habilitacionog postupka, te postaje privatni docent iz predmeta sistematika i geobotanika, da bi uskoro zatim bio imenovan docentom.

Od 1919—1922. god. predaje sistematiku bilja, a od šk. god. 1923/24. botaniku na novoosnovanom Poljoprivredno—šumarskom fakultetu u Zagrebu. Ovdje biva izabran 1924. god. za izvanrednog, a 1927. god. za redovnog profesora. Poslije diobe Poljoprivredno—šumarskog fakulteta (1959.) prelazi na Šumarski fakultet. Umirovljen je 1963. god. No i nadalje ostaje predstojnik zavoda i predaje sve do časa kada ga je teška bolest primorala da se povuče. Neko vrijeme predavao je i na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu.

Prof. dr I. Pevalek bio je pravi član Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti, te nosilac ordena rada II reda.

U toku svoje dugogodišnje djelatnosti sudjelovao je na različitim kongresima, simpozijima i botaničkim ekskurzijama u Evropi i Africi.

Naučna djelatnost prof. I. Pevaleka bila je uglavnom usmjerena na proučavanje algi Hrvatske i Slovenije, te vaskularnu floru naše zemlje, zatim na genezu i biodinamiku sedrenih barijera nastalih fitogenim putem na Plitvičkim jezerima i našim kraškim rijekama Plivi, Uni i Cetini, kao i na probleme zaštite prirode. Svojim stručnim mišljenjem i autoritetom, koji je uživao, pridonio je da se Plitvička jezera, Risnjak, Paklenica i Mljet proglašavaju nacionalnim parkovima. Pitanja opstanka naših vrlo vrijednih hortikulturnih i pejzažnih objekata kao što su Maksimir, Opeka (kraj Vinice), Medvednica, i park šumice na Brionima nisu se rješavala bez učestvovanja prof. Pevaleka.

Lik prof. Pevaleka ne bi bio potpun kada se ne bi istakla njegova djelatnost i velike zasluge za Poljoprivredno—šumarski fakultet u Zagrebu na kome je djelovao u razdoblju od preko 40 godina. Bio je dekan 1929/30, 1940/41, 1943, 1949/50. Aktivno je učestvovao u rješavanju različitih problema, a osobito u pogledu izgradnje novog fakulteta u Maksimiru. Izvršio je pionirski zadatak i zaorao prvu brazdu kada je osnovao i osposobio za rad Zavod za botaniku. Organizirao je stručni i naučni rad, podigao arboretum u vrtu, sakupio u stakleniku kolekciju korisnih, ukrasnih i egzotičnih biljaka i uredio veliki i moderni praktikum za održavanje nastave iz anatomije i morfologije.

Kao sveučilišni nastavnik bio je prof. Pevalek odličan predavač, a pored toga i oduševljen terenac. Nije prezao ni pred kakvim naporima, da svojim slušačima u prirodi poveže teoriju s praktičnim saznanjima. Umio je svojom ličnom notom maksimalno zainteresirati generacije svojih slušača, agronoma i šumara, za botaniku. Utjecao je ne samo na razvoj poljoprivrede i šumarske botanike i nauke, već i srodnih disciplina, te potakao na različita istraživanja i disertacione radnje. Pored velikog znanja, koje mu je osiguralo mjesto najboljeg poznavaoa naše flore, isticao se rijetkom memorijom i širokim obrazovanjem osobito sa područja literature, muzike i likovnih umjetnosti.

Okružen uvijek mladim ljudima — svojim studentima — ostao je prof. Pevalek sve dok ga teška bolest nije skrhalo, vedar i duhom mlad. Kad bude zasjalo proljetno sunce nećemo više vidjeti stasita čovjeka sijede glave, kako okružen svojim suradnicima i studentima na poljima, rascvalim livadama i šumama od visokih planina do našeg mora predaje novim generacijama svoje veliko znanje. Umjesto njegove riječi susrest ćemo na livadama Japetića kod Samobora u obilju, vječno živi krvavocrveni karanfil — *Dianthus croaticus* Borb. var. *Pevalekii*. Ovu odliku hrvatskog karanfila nazvao je prof. dr S. Gjurašin u čast svog bivšeg odličnog studenta i kolege, našeg profesora i učitelja, nestora naše botaničke nauke — akademika prof. dr Ive Pevaleka.

Popis najvažnijih radova 1/:

Snimka vegetacije sjevernog dalmatinskog otoka Silbe u mjesecu maju 1915. Nastavni vjesnik XXIII, Zagreb.

Sisyrinchium angustifolium u Hrvatskoj, 1915, Prirodoslovna istraživanja 7, Zagreb.

Prilog poznavanju gljiva zagrebačke okoline, 1915, Ibidem 6, Zagreb (sa V. Voukom).

Zur Kenntnis der Biologie und der geographischen Verbreitung der Algen in Nordkroatien, 1916, Bulletin des travaux V, Zagreb.

Prilog poznavanju bazidiomiceta sjeverne Hrvatske, 1919, Ibidem VIII Zagreb (sa V. Voukom).

Prilog poznavanju alga Hrvatske i Slovenije, 1916, Ibidem, Zagreb (sa V. Voukom).

1. Potpuni prikaz radova prof. Pevaleka nalaze se u djelima: Spomenica povodom 40-godišnjice Poljoprivrednog fakulteta, Zagreb 1960, Šumarska nastava u Hrvatskoj, Zagreb, 1963.

O šafranu *Crocus vittatus* Schloss et Vukot., 1922, Glasnik Hrv. prir. društva XXXIV, Zagreb.

Geobotanička i algološka istraživanja cvetova u Hrvatskoj i Sloveniji, 1925, Rad J. A. knj. 230, Zagreb.

Le travertin phytogène des Lacs Plitvice 1924, Comptes rendus du 1er Congrès des géographes slaves, Prague.

Prilog poznavanju naših breza, 1924, Farmaceutski vjesnik XIV.

Prilog poznavanju epizojskih vrsti rada *Characium*, 1923, Glasnik Hrv. prir. društva XXXV, 1/2.

Prilog poznavanja alga Jezera i Poljane kod Dednog polja u Julijskim Alpama, 1925, Nuova Notarisa, XXVI, Padova.

Oblici fitogenih inkrustacija i sedre na Plitvičkim jezerima i njihovo geološko znamenovanje, 1925, Glasnik Hrv. prir. društva XXXVIII-XXXIX, Zagreb.

Oblici vrste *Laserpitium peucedanoides* L., 1925, Acta botanica I.

Prilog poznavanju alga Kamniških Alpa, 1925, Glasnik Hrv. prir. društva XXXVI, Zagreb.

Prilog poznavanju slatkovodnih alga otoka Krka, 1929, Acta botanica IV, Zagreb.

Prilog poznavanju dezmiaceja Julskih Alpa, 1929/1930, Godišnjak Sveučilišta, Zagreb.

Vaskularna flora otočja Dugi i Kornati, 1930, Prir. istraživanja XVI, Zagreb.

Novo nalazište saponike *Saponaria bellidifolia*, 1930, Zbornik III, Kongres slav. geografa, Beograd.

Der Travertin und die Plitvicer Seen, 1935, Verhandl. d. Inter. Vereinig. f. Limnologie Bd. VII, Beograd.

Prilog poznavanju oblika *Gentiana crispata*, 1936, Glasnik Hrv. prir. društva XLI—XLVIII, Zagreb.

»Zaštita bilja« 1938, Zaštita prirode I, Zagreb (sa I. Horvat).

Biodinamika Plitvičkih jezera i njena zaštita, 1938, »Zaštita prirode«, Zagreb.

Dichrocephala latifolia (Lam.) DC u okolini zagrebačkoj, 1947, Glasnik Hrv. prir. društva, Zagreb.

Dvije adventivne araceje u južnoj Dalmaciji 1952, Godišnjak biološkog instituta u Sarajevu, god. V, Sarajevo.

Slap Plive u Jajcu na samrti, 1956, Čuvajmo naše starine, Sarajevo.

Zaštita prirode s osobitim obzirom na Plitvička jezera i Krku, 1953. Hrv. prir. društvo, Glasnik biol. sekcije, serija II/52, T. 7, Zagreb.

Sedreno područje Une u Martin Brodu i pitanje njegove zaštite, 1957, Sarajevo.

Biodinamika Plitvičkih jezera i njena zaštita, 1958, II izd. Plitvička spomenica, Zagreb.

Sur les plantes rares et menacées de la région méditerranéenne de la Yougoslavie, 1958, Union Inter. pour la Conservation de la Nature et de ses Ressources Bruxelles, Belgique. Athènes.

Prof. dr Nevenka Plavšić-Gojković